

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.Felélős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessowfy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjszabás szerint közlünk.

Az Andrássy-párt

elég hosszas előkészítés után tegnap csakugyan megalakult. Az alakuló gyűlést Budapesten tartották s külső keretei fényesek voltak és a párt kilátásai — a tegnapi hangulat után ítélve — elég biztatóak.

Rengeteg sok gróf meg báró gyűlt össze a párttá való alakuláshoz. A polgári elemet azonban minél kevesebben képviselték. Ebből aztán program nélkül is megtudhatjuk, hogy micsoda párt is lesz ez az új „Országos alkotmánypárt.”

A program, mit az új párt írásba is vett, — tagadhatatlan — nemzeti életünk minden terére kiterjeszkedik s igyekszik állás pontját és beigért teendőit körvonalazni. E tekintetekben — ezt is megállapíthatjuk — se többet, se kevesebbet nem mond, mint a mit e párttól már megalakulása előtt is vártunk.

Az egész programból kiérzik a párttagok minden érzése és gondolkodása s a párt egész lénye. Érzik, tudják, hogy sok a tenni valónk, borzasztó elmaradottságunk és sok évtizedes mulasztásaink helyrehozására. Tudják és érzik azt is, hogy ezerféle bajunkon csakis a minden vonalon való legliberálisabb és legdemokratikusabb munkával segíthetünk s egy-egy kiváltságos osztálynak a többi osztály érdekei elhanyagolásával való ajnározása magát a nemzetet viszi a zűllés és a teljes megsemmisülés felé. Okosak ők és jól tudják mindezt, mégis mintha félnének e bajainkról s azok gyökeres orvoslásáról hangsúlyosabban még csak beszélni is és mintha már előre is nagyon gyengének, ingadozóknak, sárbatpadónak látnók azokat a lépéseket, amelyek az új pártnak már a cselekvéseit fogja jelenteni.

Nagy óvatossággal kerülgeti s szórhegyen érintgeti a párt programja a radikális haladásunkat feltételező elveket, de az egész program fölött mintegy nehéz s az új eszméket fojtogató ködként terpeszkedik még mindig a magyar mágnes és dzsentri veszedelmes — bár Andrássy részéről — ezt elhisszük — jóhiszemű — konzervatívizmusa.

A párt, — mint *ad hoc* alakulás, hasznossá lehet, de az igazi becsületes magyarság további vágyait s törekvéseit kielégíteni nem lehet képes. Az igazi magyar nemzet politikáját ez a párt nem képviselheti.

A párt maga is legsürgősebb programjában mondja az „elkövetett jogsérelmek reparálását, a megzavart jogfojtósság és a parlament törvényes szabadságá-

nak helyreállítását s alkotmányunknak intézményes biztosítását.”

Ez a program pont nem új és a függetlenségi pártnak is természetes programja. Hogy erre most külön 67-es párt alakult, szomorú közjogi viszonyaink között s a közérkölcsök mai lezűllése mellett mégis talán célra vezető lesz. Mert senkise tagadhatja, hogy mindennél előbb való most a minden további fejlődésünket kizáró, sőt rettenetesen visszatejesztő mai munkapárti gonosz párturalkomnak megtörése és elpusztítása. Ha Andrássyék azt hiszik, hogy erre a célra csakis 67-es lobogó alatt lehet sikeres atlatot intézni, ám legyen hitök szerint s bizonyos, hogy a függetlenségi párt e részben velök egy fronton fog tovább is küzdeni.

De ha ezt a célt így közösen elérjük, az is bizonyos, hogy a mi utaink és az Andrássyék utjai egymástól nagyon is elválhatnak. Mert más a mi zászlónk és nagyon más az ő most kibontott zászlójuk s a két zászló egy uton nem mehet.

Az ő zászlójukon a mindig lekötött, tartományi jellegű Magyarországot s ebben a fejlődésre képtelen s mindig elégedetlen csenevész nemzetet látjuk, míg a mi zászlónkon a független, önálló Magyarország s ebben a fenségesen fejlődő, megelégedett, boldog nemzetnek a képe ragyog felénk! *kp.*

A politika szenzációja.

Megalakult az Andrássy párt. -- Mit beszélt Andrássy gróf. -- Az új párt programja.

Vasárnap d. e. tartott alakuló gyűlést a legújabb országos politikai párt, mely ezen az alakuláson az Országos Alkotmány párt nevet nyerte. A gyűlésen a felolvasott program megjelölése szerint különböző közjogi felfogású egyének jelentek meg, a megalakult párt azonban már kizáróan a 67-es közjogi alapon áll és enunciólt elhatározása szerint arra törekszik, hogy kormányra jusson.

Andrássy beszéde.

— Amint tudni méltóztatnak — kezdte Andrássy — mi többen, különböző közjogi felfogású egyének, arra az elhatározásra jutottunk, hogy félre téve a különbségeket egységes párttá tömörülünk azon célból, hogy Magyarország alkotmányát megóvjuk és megerősítsük. Két ok vezetett erre. Először, hogy láttam, hogy a magyar alkotmány napról napra rombadól, napról-napra gyengül, napról-napra egy-egy újabb sebhely fedi a testét. Másodsor az, hogy meg vagyok győződve arról, hogy a magyar alkotmány ereje a nemzet lényének

a legerősebb alapja, és akkor ezt rombadönteni frívól játék.

Ezután áttért az okok kifejtésére, melyek zászlóbontásakor vezették.

A közszabadság intézményeiért való harcában szembe találta magát Tisza Istvánnal. Tisza abban a nézetben volt, hogy az obstrukciónak csak egy ellenszere van: a kiméletlen erély: ő az obstrukciót betegségnek tartotta, amely gyógyítani csak úgy lehet, hogyha a házszabályokat szigorítjuk, ugyanezzel a közszabadságokat intézményileg megerősítjük. Tisza győzött, de az alkotmányon veszélyes sebet ütöttek.

Rátért ezután a Lukács-Désy pörre és elszomorítja az, hogy a többség még akkor is támogatta Lukácsot, amikor a biróság már oly kemény ítéletet mondott fölötte, sőt támogatta és védte Tisza, mint miniszterelnök is szolidárisnak vallotta magát a multtal.

Törvénybe ütközött a házszabályok módosítása, a csendőrök igénybevétele, de mindennél nagyobb baj, hogy a reperáció elmaradt. A kormány szemrehányással illeti most az ellenzéket, hogy nem vesz részt a képviselőház tárgyalásaiban, de vajjon megteheti-e ezt az ellenzék, amikor kénytelen volna oly házszabályoknak engedelmesskedni, amelyeket törvénytelenségeknek tart.

Beszédét Andrássy a következő emelt hangon tett kijelentéssel fejezte be:

Mindezekből azt a következtetést vontam le, és eisóranu kötelezetten háttérbe szorítottam, hogy a magyar alkotmányt meg kell erősíteni. Hogy minden elképzelhető megtegyünk, hogy ezt a veszélyes regimét megtűrjük. Ezeket a következtetéseket vontam le, és én őszintén megmondom, hogy arra törekszem, hogy hatalomra jussak.

Andrássy beszéde után Ugron Gábor felolvasta az új párt programját, mely főbb vonásaiban a következő:

A párt követeli mint legsürgősebb feladatot a jogfojtósság és a parlamenti törvényes szabadságának helyreállítását. Olyan házszabályt kíván, amely kizárja a technikai obstrukciót, de klotárt nem ismer.

A legfontosabb pont a választói reformra vonatkozó, a választók számát a régi választói lélekszám kétszeresére, vagyis körülbelül 2 millió 400 ezerre emeli, a választói jogosultság a 24. életév betöltéséhez köttetik az ipari munkásságnál, a választói jogosultságnak az írni-olvasni tudásán kívül, más feltétele ne legyen, mint az országos munkásbiztosító pénztárnak vagy valamely társuladának tagsága. A szavazás bizonyos városokban és községekben is titkos legyen.

Közeledik a kolera veszedelme.

Makó város óvó — intézkedései.

A ázsiai kolera ma már nemcsak szórványosan lépett fel Magyarországon, de vannak egyes vidékek, hol a veszedelmes járvány erősen elterjedt és egymásután szedi nap-nap után áldozatait.

A veszedelmes járvány elterjedése ellen a hatóságok mindenfelé lázas sietséggel teszik meg óvintézkedéseiket, mert a helyes óvintézkedések megtétele az egyedüli remény arra, hogy ez az elemi csapásoktól ez évben különben is erősen sújtott ország elkerülje ezt a veszedelmet.

A vármegye alispánja felelőssége tudatában, mint azt megírjuk, fölhívta az alantos hatóságokat a kolera elleni óvintézkedések megtételére.

A hatóságok meg is tették a szükséges óvó intézkedéseket. Az alispán azonban nem volt megelégedve azokkal az óvó — intézkedésekkel, melyeket Makóvárosa tett, azért ma szigorú rendeleiben hívta fel Makóváros polgármesterét a szükséges óvó intézkedések megtételére.

A rendelet vétele után Galambos Ignác dr. polgármester értekezletre hívta össze Makóváros egészségügyi faktorait. Az értekezletről a következő tudósítást közöljük:

Dr. Paku Imre főorvos ismertette és indokolta a szükséges intézkedéseket, amelyet a bizottság magáévá tett. Az intézkedések ezek:

Ugy a főtéri, mint a többi piacok, az összes terek, kocsik megálló helyek és utcák separtessenek, úgy azonban, hogy előbb felloccsoltassanak, azután fertőtlenítsenek.

A tejsziacon csak zárt edényben szabad árulni, mert aki ez ellen vét, azt szigoruan megbüntetik.

A piacokat a vásár elmultával azonnal tisztítani és fertőtleníteni kell, nem pedig másnap.

Az összes iskolákat és középületeket szigoruan fertőtleníteni kell.

A kolera falragaszok állandó kifüggesztéséről gondoskodnak, ezenfelül a koleraveszedelem elleni védekezés ismertetését tartalmazó népies füzetből 500 darabot kér a város a legszélesebb körben való terjesztés végett a minisztertől.

A piacrendezés kérdésében a főorvos a piacok megosztását most nem tartja célravezetőnek, mert ezáltal meg több helyen kell védekezni. Lényeg az, hogy az összes közttereket a lehető legtisztábban tartassuk és fertőtlenítsük.

Az árkok kitisztítására is a legszigorubb utasítást kell adni a mérnöki hivatalnak.

Az összes ételkészítésre, mérszárosok, pékek, cukrászok, fűszerek stb. és borbélyok kötelesek légyfogó süvegeket, vagy más légyfogó készülékeket felállítani.

Nem lesznek ezentul városi tanácsosok.

Az alispán intézkedik.

Néhány nappal ezelőtt, illetve akkor, midőn Makóvárosa a havi rendes közgyűlését tartotta, már megemlékeztünk arról, hogy Balogi Pál városi képviselő interpellációt intézett a polgármesterhez az iránt, hogy a városokról való törvény értelmében, mikor intézkedik az iránt, hogy a városi tanácsosok, melyeket az új törvény nem ismeri — a városi tanácsba be ne hívassanak.

Galamboos Ignác dr. polgármester a hozzá intézett interpellációra válaszul azt adta, hogy Makóvárosa most küldötte fel a miniszterhez jóváhagyás végett csak nem régen módosított szabályrendelét, melyben még a városi tanácsosokról is van intézkedés, így ő tanácsosokat illetőleg addig nem intézkedhetik, míg a város új szabályrendelete fősőbb jóváhagyást nem nyer, melyből a miniszter az új törvény alapján bizonyára törölni fogja a tanácsosi állásokat.

Mínt hogy azonban a városokról szóló törvény ez év augusztus hó 1-én életbe lépett és a polgármester a hozzá intézett interpelláció dacára sem intézkedett az iránt, hogy a tanácsosok a város tanácsülésén többé részt ne vegyenek, a vármegye alispánja ma szigorú rendeletet intézett a város polgármesteréhez, melyben érvényt akar szerezni az új törvénynek és elrendeli, hogy a jövőben a városi tanácsosok a tanács ülésére meg ne hívassanak, mert az ő szavazással létrejött határozatok törvénytelenek.

Az alispán intézkedése ha nem is okozott ijedelmet a városnál, mégis első pillanatra, bár törvényességét elvitatni nem lehet, meglepő volt, ha másokra nem is, a tanácsosokra bizonyára.

Jövőben hát nem lesznek tanácsosok, mi főleg is, de általa mégis takarít meg valamit ez a pótdók alatt görnyedő város.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár szeptember 14 Vasárnap Róm; kath. Apát pk. Protestáns Apát Gör. kath. Augusztus 21. Nap kél 4 óra 31 perckor, nyugaszik 7 óra 40 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai jelentése szerint a következő időjárás várható: Hőemelkedés és nyugaton elvélve csapadék várható: Sürgönyprognózis: onyhább, nyugaton elvélve csapadék: Déli hőmérséklet 17 fok C.

A megyei főjegyző tanulmányuton. A beügyminiszter a közigazgatási továbbképző tanfolyamra minden évben egy-egy megyei tisztviselőt rendel ki. Ezidén Csanád vármegyéből Tarnay Ivor megyei főjegyzőt rendelt ki, aki legközelebb elutazik, hogy a tanfolyamon részt vehessen.

Eötvös ünnepek meggyesztie. Csanád vármegye összes népiskolai részint szombatot részint vasárnap iskolai ünnepeket rendeztek, melyeken Eötvös báró emlékezetnek áldoztak kegyeletes megemlékezéssel. Az iskolák tanítói lelkes

szavakban méltatták növendékek előtt Eötvös báró működését. A növendékek Eötvös verseit szavalták és hazafias dalokat énekeltek.

Csak erélyesen. Kevés pénz lehet az állam kasszájában, pedig nagyon sok pénzre van szüksége Tisza mungó kormányának, hogy teljesíthesse a bécsi parancsot, hogy pénz és vért szállítson. Ettől függ az ő fennmaradásuk és ezért szorítják ki belőlünk az utolsó csöpp vért is. A pénzügyi kegyelmes ur ezért irt most reá a pénzügyigazgatóságokra, hogy az adót tüzzel-vassal hajtsák be felé a polgárokon, a pénzügyigazgatóság meg a községeknek adta ki a szomorú rendeletet, hogy irgalom nélkül exekváljanak, s ha kell licitáljanak. Hozzánk is megérkezett tegnap ez a szigorú rendelet s így most már, aki nem szereti fizetni az adót, hamarosan tiszteletét teszi nála a végrehajtó.

Olcsóbb lesz a pénz. Örömhírt terjesztenek pénzügyi körökben. Arról van szó, hogy olcsóbb lesz a pénz, az Osztrák-Magyar bank legközelebbi ülésén leszálhiják félszázalékkal a kamatlábat. Mindenesetre ideje volna, hogy javuljanak már a viszonyok.

A vármegye házáról. Vajda Jenő tb. megyei főjegyző szabadságáról hazatérte s átvette hivatala vezetését.

Elmaradnak az ellenőrzési szemlék. Közönnre teszik, hogy a honvédelmi miniszter körrendelete folytán a közös hadsereg nem tényleges állomány legénységének ellenőrzési szemléi a hadügyminiszterrel egyértelműen hozott határozat folytán nemkülönbben a m. kir. honvédség nem tényleges állomány legénységének ellenőrzési szemléi is a folyó évben nem tartatnak meg. A tartalékos tiszteknek és tiszt-tisztviselő, valamint hadapród jelölteknek és hasonló állásúknak bemutatása azonban az eddigi módon a folyó évben is megtartandó.

Rendeleit az állati betegségek bejelentéséről. A földmívelésügyi miniszter valamennyi törvényhatósághoz rendeletet intézett az állati megbetegedések és elhullások bejelentése, a hivatalból kimutalandó fertőző (ragadós) állati betegségek megállapításáról szóló jegyzőkönyvek, időszaki jelentések s az ily betegségek megszüntéről szóló végjelentések szerkesztése, fölterjesztése, valamint az ily betegségek kimutatása, nyilvántartása és az ő intézkedések ellenőrzése tárgyában.

Baleset a vasutállomáson. Az arad-csanádi vasutak raktárából gerendákat rakosgattak Hegyesi Lajos és társai. Eközben történt, hogy egy gerenda vonszolása közben Hegyesi olyan nagyot rándított a gerendán, hogy a lábát is kirándította. A megsérült munkást lakásán ápolják.

A mezőhegyesi méneshirtok átírata. A mezőhegyesi méneshirtok ezelőtt éveken át a legkitűnőbb vetőmagvakat adta nemcsak a csanád megyei gazdáknak, de más vármegyék földmivelőinek is. Ez évben jobban a kedvezményben nem részesülnek a mi földmivelőink. A mezőhegyesi méneshirtok igazgatósága ugyanis átírt ma Makóváros polgármesteréhez, melyben tudatja, hogy a földmívelésügyi miniszter intézkedése folytán ez évben vetőmagvakat csak a fővidéki és erdélyi árvizkárosultaknak adnak.

Felülfizetés. A makói besorozott ifjak szeptember 14-én tartott táncmulatságán felülfizettek: Kemény Bála 5 kor., Biró András és Ligeti Róbert 2-2 kor., Velkovios Demeter 1 koronát, mely szíves adományért ezuton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

Anyakönyvi hírek. Házasságot kötöttek: Horvát Mihály Kocsis Amáliával, Fodor Mihály Papp Erzsébettel. Szabó Imre Kocsis Juliánával. Elhaltak: Lóhádi József 19 éves, Böde József 29 éves korában.

Talált tárgyak a rendőrségen. A rendőrségen következő talált tárgyakat őrzik, melyeket a jogos tulajdonosok a hivatalos órák tartama alatt átvethetnek. Egy darab talicska, egy papucs, egy kalap s két szál doszka.

Legfinomabb, elszakíthatatlan francia „Mim“ férfi gummi-óvszer 1 tuczat 2 korona 50 fillér, 2 tuczat 4 korona 50 fillér, 3 tuczat 6 korona. Portó 30 fillér.

„Hez“, Budapest, VIII. Loconcz utca 13. Diszkrét szétküldés.

Amit a makói hatóságok elmulasztottak.

Jó tanácsok a kolera elleni védekezésre.

A kolera egyike a legfélelmetesebb fertőző betegségeknek. Már hetekkel ezelőtt olvashattuk, az újságok szinte állandó rovatban számoltak be a Balkánon dúló kolerajárvány pusztításáról. Mindez teljesen nyom nélkül maradt mindaddig, míg az ázsiai rem csak a szomszédunkban szedte áldozatait, sőt elkövezték azt a könnyelműséget is, hogy a Boszniában és Hercegovinában állomásozó tartalékosok hazabocsátásával az egész országban széthurcolták a fertőzés veszedelmének a csiráit. És az elvetett mag kikelt. A kolera az ország különböző pontjairól — Bereg, Temes, Krassószörényvármegye, Budapest stb. — megindult az országot meghódítani. Az időjárás is felelő kedvező a kolera-bacillusok szaporodására. A sok esőzéstől átnedvesedett talaj eléggé nyirkos arra, hogy a történetesen reájutott bacillusok hihetetlen gyorsasággal elszaporodjanak. Most, hogy már itt dúl közöttünk, mondhatni bőrünkre megy a veszedelem, megmozdultak a hatóságok is, rendeletek százait sorakoztatják a kolera-bacillusok millióival szemben. És ha — jó magyar szokás szerint — csak a rendeletek kiadására szorítkoznak, annak végrehajtásával nem is törődnek, mink leszünk a vesztes fél.

Makón is elmulasztották szépszerűen megírt hirdetések után a lakosságot figyelmeztetni, hogyan védekezzék e reitentes veszedelem ellen.

Megtesszük hát mi s következő jó tanácsokkal szolgálunk olvasó közönségünknek.

Nekünk Makón különösen meg kell ragadni minden védekezési alkalmat, mert olyan város vagyunk, ahol nincs csatornázás s amely város a Maros utján is fertőződhet. Mert, hogy veszedelem van s hogy erősen fenyeget mi sem bizonyítja jobban, mint azon tény, hogy ma már a városi hatóság a piacér egyes részeit méz tejjel locsoltatta.

Lássuk hát most a kolera-veszedelem esetén mi a kötelességei minden embernek, hogy megvédje önmagát és ezáltal környezetét a fertőző bántalom ellen?

Legelső kellék, hogy kolera járvány esetén ne veszítsük el a fejünket. A betegségtől örökké rettegő egyén nem mer rendesen táplálkozni, emésztése zavarossá válik, ideges féltelme éleinkebb bál-működést, hasmenést okoz. Már pedig, a kinek gyomra, belei kolerajárvány idején rendetlenül működnek, annak elleutálló képessége a kolera-bacillusokkal szemben csökken és az ilyen ember könnyebben megbetegszik. Szükséges tehát a rendes, nyugodt életmód s a legkisebb gyomorbeli panasz esetén az orvos tanácsát kikérni. Evésben, ivásban, szórakozásban legyünk mértékletesek, ügyeljünk ételünk, italunk jóságára, mert ha a gyomrunk egészséges, nincs okunk félni a kolerától. Tudományos vizsgálatok kimutatták, hogy az egészséges gyomor sava a kolera bacillusokat rövidesen elpusztítja.

Az egyéni védekezésnek második sarkalatos szabálya a tisztaság. A tisztaság minden körülmények között. Gondosan ügyeljünk lakásunk, ruházuink, testünk, különösen kezünk tisztaságára. — Sohasem tudhatjuk kolerajárvány idején, hogy az, amit kezünkkel megfogunk, nincsen-e kolera bacillusal fertőzve. Azért leghelyesebb kezünket napjában többször, de evés előtt feltétlenül minden alkalommal meleg vízben szappannal alaposan megmosni. Gyakran szellőztessünk, ügyelni kell a konyha, ételek, italok és cselédség tisztaságára.

Fentebb említettem, hogy a fertőzés legtöbbször a szájon át történik, ebből kifolyólag szükséges a szájnak naponként többszöri kiöblítése. S mivel a fertőzés leginkább étel és ital útján jut a szervezetbe, figyelem fordítandó a napi étel-ital minőségére. Mivel a kolera-bacillus 60 C° alatt elpusztul, étel-ital útján való fertőzés ellen legjobban úgy védekezhünk, ha kolera-veszedelem esetén kerüljük a nyers ételeket: pl. forralatlan tejet, sajtot, tejszínhabot, nyers gyümölcsöt stb. Ivóvizet pedig lehetőleg forralás után lehűtve igyunk, vagy megbízható ásványvizet. — Vasuti állomásokon, vagy idegen, ismeretlen helyen ne igyunk vizet. Nagyon veszedelmes a folyóvizek ivása, mert folyóvizeink többször fertőzve vannak. Fertőzést okozhat a jég is, ha oly folyóvizről vágják, mely fertőzve volt, mert a kolera-bacillus a jégben is megőrzi fertőző képességét. Ezért ételeink behűtésére járvány esetén csak tiszta vízből gyártott műjeget használjunk.

Szeszes italokat csupán kolera elleni védelem szempontjából senki se igyék. — Mert helytelen az a köztudatban hibásan elterjedt vélemény, hogy az alkohol megvéd a fertőzéstől! Ellenkezőleg. Csak árthat magának vele. Az alkohol könnyen okoz gyomorhurutot, az alkohol kicsapja a gyomorsavat és így megfosztja a gyomrot a kolera elleni legfontosabb védőeszközétől. Ezért van az, hogy a részegeskedő ember legkönnyebben és leghamarabb kapja meg a kolerát s pedig oly súlyos formában, hogy kevés reménye van a felgyógyuláshoz.

Nem félni kell tehát a kolerától, de védekezni kell ellene a tisztaság, a józan, egészséges életmód erős fegyvereivel.

A MAKÓI PIACRÓL.

Áresés a hagymapiacon.

A vasárnapi hetipiac kellemetlen meglepetést hozott a makói hagymakereskedőknek, akik elkeseredve tapasztalták, hogy ezidén sajnos, megint rosszul kezdődik az esztendőjük. A múlt hetekbe már egy kicsit meglendültek az árak s vasárnap már megint ott állottak az árak, ahol elkezdődtek a 3 koronás árakon. A gabonapiac helyzete sem vigasztalóbb. Itt is csökkenő az irányzat. A földmívelésügyi miniszternek legutóbb kiadott jelentése és az állandóan kedvező időjárás lefelé nyomja az árakat.

A makói piacon a buza métermázsájának ára vasárnap 19 koronába, kivételesen igen szép árué 19 korona 40 fillérbe került. Budapesten legfeljebb 22 koronát fizettek a buza métermázsájáért.

A kukorica ára változatlan, habár a földmívelésügyi miniszter jelentése szerint ezidén több mint 4 millió métermázsával nagyobb lesz a kukorica termés hazánkban mint tavaly. A kukorica mindezek dacára drága. A tegnapi piacon is 18—19 koronát fizettek a tengeriért. Új csöves tengeriért 7—8 koronát fizettek. Budapesten 16—17 korona a tengeri métermázsája.

A hagymapiacon óriási kínálattal szemben igen mérsékelt s csekély a kereslet, ami leginkább az árak el-lanyhulásában észlelhető. A vöröshagyma métermázsájáért legfeljebb 3 korona 20 fillért fizettek.

Olcsobb volt vasárnap a fohagyma is, métermázsájáért legfeljebb 18—20 koronát fizettek.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Kedden ez időnyben utoljára: „Diákhercegnő“ nagy operett.

Szerdán Peterdy Etelka jutalomjátékául Nádasy József felléptével: „A vereshajú“ énekes színjáték.

Csütörtökön Heltai Hugó jutalomjátékául: „Móni te csalsz“ énekes bohózat.

Pénteken utolsó és buesu előadás: Verő Janka és Turóczy Gyula jutalomjátékául: „Bent az erdőn“ színjáték.

Diákhercegnő.

Molnár Janka jutalomjátéka.

Zsufolt ház ünnepelte ma Molnár Jankát a kiváló művésznőt ma esti jutalomjátéka alkalmából. A „Diákhercegnő“ című operettben aratott igen szép sikert mely oly annyira szereti Molnár

Jankát, elhalmozta szeretete számtalan jeleivel. Tömértelen virágot, diszes értékes műtárgyakat rengeteg tapsot kapott s a mai szép estére igazán büszke lehet. A pompás darab egyébként tetszett a közönségnek s különösen Heltai Hugó aratott nagy sikert. Szellemes makói kupléit ugyan-csak megtapsolták. A hölgyek közül Peterdy Etus igen bájos volt nadrágos szerepében. Kollár Zsuzska igen szépen énekelte. Nádasyné pompásan alakított egy udvarhölgy szerepében.

Peterdy Etus jutalomjátéka. Mindnyájunknak igen sok feledhetetlen estét szerzett már számtalanszor Peterdy Etus a társulat kiváló szubrett primadonnája, aki szerdán bucsuzik a makói közönségtől a „Vöröshajú“ című népszínműben. Peterdy Etus oly nagy kvalitásu művésznő, hogy bármely műfaj keretében látja is őt a közönség, mindenkor csakis elragadtatással szólhat róla. A szerdai előadásnak még egy különös nevezetessége is lesz, t. i. ekkor lép fel az idei szezonban először Nádasy igazgató, akit korábbi időkből bizonyára ismer a közönség. Verő Jankát játsza, mely igen jó szerepe. Hiszük, hogy a kiváló primadonna és a közkedvelt direktor fellépésekor bizonyára zsufolásig meg fog telni a színház.

Móni te csalsz! Heltai Hugó jutalomjátéka. Ezzel a nagyszerű címmel van tele az egész város és holnapra tán annyira népszerűvé válik, mint az, mivel e szállóige szoros kapcsolatban van. Heltai Hugó, a kitűnő komikusnál. Heltai aki mindössze csak egy hónap óta tagja a makói színháznak, már ezalatt a rövid idő alatt is befészkelte magát a közönség minden rétegének szeretetébe és amikor a színpadon megjelenik minden arc mosolygóssá válik és osztálykülömbésg nélkül, mindenki hangos kacajjal honorálja az ő szellemes és finom humorát. Határozottan állítjuk, hogy aki látta őt az: Én vagyok a néni, Kis gróf, Diák hercegnő, Samuka és sok más darabokban, az mindenkor szívesen gondolt vissza azokra a jól eltöltött estére és azokkal kapcsolatban Heltaira, aki azokat szerette.

Ennek a kiváló színésznek a jutalomjátékára van kitűzve ez az igazán szintiszta humorból álló darab, mely három felvonásos keresztül a képtelennél képtelenebb félreértéseken keresztül a rövid, de csattanós kibontakozáshoz vezet.

A darab kitűnő szereposztását a legközelebb adjuk, annyit azonban máris elárulhatunk, hogy ez lesz az idei szezon legnagyobb slágere.

Táncitanítási felhívás!

Alulírott van szerencsém az igen tisztelt szülők és gyámok b. tudomására hozni, hogy f. évi október hó 1-én az őszi idényre a

táncitanítást megkezdtem

Tanítani fogom úgy a régi mint a legújabb táncokat. S hogy tanítványaim ezeket teljesen elsajátíthassák, a tanítást határidőhöz nem kötöm, addig járhatnak hozzám tanítványaim, míg minden táncot a legkifűnőbbben el nem sajátították. Tanítom a tánczokon kívül az illem, a társaságban levő viselkedés szabályait s a csinos testtartást. Felkérem tehát az igen tisztelt szülőket és gyámokat, hogy gyermekeiket minél előbb beiratni szíveskedjenek. Iratkozni mindenkor lehet lakásomon Gróf Vay-utca 19. sz. alatt. A n. é. közönség b. pártfogását kérve maradtam tisztelettel

Schwartz Miksa

okl. táncitanító.

Megszabadulhatagondoktól

ha egy szórakoztató hangszert hozat WAGNER „HANGSZER-KIRÁLY“ tól Budapest, József-körút 15. (Telefon.) Hegedű 16 darab felszereléssel 12 kor. Tárogató, billentyűkkel 16 korona. Amerikai Gítár citera, kottákkal 16 kor. Családi hangverseny harmonika 16 kor. Mandolin vagy Gítár 16 korona. Ébena fuvala 1. minőségű 16 korona. A milánói párisi és londoni kiállításán aranyérem és érdemkeresztet kinttette.

Javítási szakmühelyek!

Fényképes hangjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljünk a „WAGNER“ névre és 15-ös házszámra.

Kolera ellen védekezésre

legalkalmasabb fertőtlenítő szerek a házi használatra

Lysoform, Parisol, Carból.

Árnyékszékek, istállók, pócegödrök

fertőtlenítésére

CREOLIN (Pacolin)

a használatban legolcsóbb fertőtlenítő szer 1 kiló 1.50, próbafüveg mely 5 liter vízzel hígítva használható utasítással 30 fillér.

Kézmosásra Formalin, Creolin, Szent László pipere-szappanok

CSILLAG DROGÉRIA Makó, Fötér

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz=pouder és kölniviz=szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszerházakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánczott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánczott kölnivizet, kölniviz-poudert és kölniviz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselete:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN, Budapest, VIII. ker. Szigetvári-ú. 16. sz. egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség. —:—

Értesítés. A jó gyümölcsstermés kilátása folytán teljesen tiszta szeszmentes barack és szilva pálinkákat 2 K., 2-20 K., 2-40 K. árbán bocsátom forgalomba. IRITZ SÁMUEL özv. cég. A valódiságért a cég felelősséget vállal.

Felülmulja a Sack ekét a legujabb tükör acél eke

pormentes taligával, jobb és olcsóbb, próbára adja bárkinek

Halász Á. gépkereskedő Kossuth-utca 11.,
a városi mázsaház mellett. ::

A legujabb vetőgépek megérkeztek!

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy az eddig raktáron tartott elsőrendű kőbányai király és barát malátasörön kívül, újabbán bevezőttem a kőbányai világhíró

SZENT ISTVÁN DUPLA MALÁTA SÖRT,
amely kitűnő minősége folytán számos tanárok és orvosok által ajánlva van gyógyezelokra is.

IRITZ SÁMUEL ÖZV. CÉG

Kőbányai Polgári Serfőző Társaság főraktára.

ZIETLER RUDOLF ÉS TSAI GŐZ- MALOM ES JÉGGYÁR R. T. MAKÓ.

Köztudomásu, hogy tavaly a kolera a folyamvizével terjedt, mert a piszkos vízben a bacilusok vigan tenyésznek, mégis van még manapság is ember, a ki folyóvizből nyert jeget használ, holott életével játszik, vegyen mindenki csak

MŰJEGET

melyet kristálytisza ártézi vízből készí-
tünk. — Vevőink kényelmére a jeget
naponta reggel legalább 6 kiló vételnél
házhoz szállítunk és egy ilyen féltábla
jég ára csak 25 fillér. Nagyobb vételnél
megfelelő árengedmény.

TELEFON-SZÁM 36.

TELEFON-SZÁM 36.

ÉRTESÍTÉS.

Saját termésh fehér és
siller xx xx xx xx xx

HOMOKI BORT,

ugyszintén saját főzésű

TÖRKÖLY és **SZILVA** pálinkát, édes italokat és
erős **RUMOT** teához literenként kimérve, házhoz
szállítva olcsóért árusítom. **BARANYAI JÁNOS,**

Szegedi-utca.

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség becses tudomására adni,
hogy Makón a Lonovics-sugaraton saját házámban fiam, ifj.
Joó Antal vezetésével a mai kor igényeinek megfelelő

fűszer- és vegyeskereskedést

nyitottam, ahol állandóan raktáron tartok mindennemű fűszer-
árut, u. m.: cukrot, kávé, borsót, lencsét, valamint csemegét,
déli gyümölcsöt, ugyszintén az összes háztartási cikkeket, me-
lyeket mindenkor a legolcsóbb áron bocsájtok tisztelt vevőim
rendelkezésére. Naponta friss pörkölt kávé és denaturált szesz
kapható! Mindennemű gyümölcs állandóan kapható.
Szíves pártfogást kér

Id. Joó Antal.

TAVASZI UJDONSÁGOK MEGÉR- KEZTEK!

A LEGDIVATOSABB

hosszu és rövid női felöltők
(Raglánok) a legegyszerűbb-
től a legfinomabb kivitelig
óriási választékban!!

Mint üzletünk különlegessé-
gét ajánljuk nagy raktárunk-
kat tavaszi kosztümökben-
nemkülönbön pongyolák, kü-
lön blousok és aljakban fel-
!!! sószyoknyákban!!!

A legszebb tavaszi és nyári női kalap ujdonságok
Nagy választóku női fehérnemű raktár.
Gyászkalapok, bluzok, pongyolák, kosztü-
mök, aljak állandóan nagy választékban.

Pártos E. és Társa

nagy női felöltők áruházában Makón, Fő tér
Otthon-kávéház mellett.

JÓ ÉS OLCSÓ BOR

kisebb és nagyobb mértékben

KEDVEZŐ ÁRBAN

!! IRITZ SÁMUEL özv. cégnél kapható !!

Nyomatott a „Makói Független Ujság” vállanyerőre rendezett műintezteteben Makón.